

درونی کردن فرهنگ مقاومت بدون توجه به تجربه زیسته جوانان ممکن نیست

حجت الاسلام نخعی گفت: اگر مفاهیم مهمی مانند هویت، مسئولیت، ایثار و مقاومت صرفاً در قالب‌های تکراری و بدون توجه به تجربه زیسته جوانان ارائه شود، امکان ارتباط مؤثر با مخاطب به شدت کاهش می‌یابد.

حجت الاسلام نخعی گفت: اگر مفاهیم مهمی مانند هویت، مسئولیت، ایثار و مقاومت صرفاً در قالب‌های تکراری و بدون توجه به تجربه زیسته جوانان ارائه شود، امکان ارتباط مؤثر با مخاطب به شدت کاهش می‌یابد.

به گزارش خبرنگار مهر، نشست تخصصی «تربیت و مقاومت» با حضور دکتر محمد ترمس، استاد و پژوهشگر لبنانی، حجت الاسلام نخعی و جمعی از فعالان و پژوهشگران حوزه تربیت، به همت مرکز فرهنگی - پژوهشی رسول السلام و مجموعه روایت انسان در خانه اندیشه و رزان تهران برگزار شد.

این نشست با هدف بررسی نسبت میان تربیت انسان و شکل‌گیری روحیه مقاومت در فرد و جامعه برگزار شد. محور اصلی گفت‌وگوها بر این ایده استوار بود که مقاومت اگرچه در بزنگاه‌های سیاسی و تاریخی آشکارتر می‌شود، اما ریشه‌های آن بسیار پیش‌تر و در لایه‌های تربیتی، هویتی و فرهنگی شکل می‌گیرد.

مقاومت یک ایستادگی درونی است، نه صرفاً یک کنش بیرونی

دکتر محمد ترمس، پژوهشگر لبنانی و مهمان ویژه این نشست، در ابتدای سخنان خود با ارائه تعریفی عمیق از مفهوم مقاومت، تصریح کرد: مفهوم مقاومت را نباید صرفاً در میدان تقابل‌های سیاسی یا نظامی جست‌وجو کرد. مقاومت پیش از آنکه یک کنش بیرونی باشد، نوعی ایستادگی درونی و حاصل شکل‌گیری باور، اراده، امید و احساس مسئولیت در انسان است. فردی که نسبت به هویت خود و جامعه‌اش احساس تعلق دارد، در برابر فشار، تحقیر و بی‌عدالتی منفعل نمی‌ماند و برای حفظ کرامت و ارزش‌های خود تلاش می‌کند.

وی با تشریح تجربه کنشورش افزود: تجربه جامعه لبنان، به ویژه در سال‌های مواجهه با جنگ، اشغال و بحران‌های اقتصادی، به وضوح نشان می‌دهد که پایداری یک جامعه تنها با امکانات مادی یا سازوکارهای رسمی تحقق پیدا نمی‌کند. آنچه می‌تواند ظرفیت ایستادگی را در یک جامعه حفظ کند، پیوند عمیق میان هویت، ایمان، حافظه تاریخی، خانواده و نهادهای اجتماعی است.

خانواده و مدرسه، کانون‌های اصلی تمرین تاب‌آوری

این استاد دانشگاه با تأکید بر نقش بنیادین خانواده در شکل‌گیری شخصیت، خاطرنشان کرد: خانواده نخستین محیطی است که کودک در آن معنای محبت، امنیت، مسئولیت و اعتماد را تجربه می‌کند. اگر خانواده بتواند این مفاهیم را در زندگی روزمره جاری کند، زمینه شکل‌گیری انسانی فراهم می‌شود که در آینده در برابر دشواری‌ها دچار فروپاشی و انفعال نخواهد شد.

ترمس در ادامه به نقش نهادهای آموزشی اشاره کرد و گفت: مدرسه تنها محل انتقال دانش نیست؛ بلکه می‌تواند محلی برای تمرین مسئولیت‌پذیری، کار جمعی، گفت‌وگو و حل مسئله باشد. تربیت مقاومتی به معنای ایجاد فضای ترس یا تقابل دائمی نیست، بلکه به معنای پرورش نسلی است که توان تحلیل واقعیت، قدرت تصمیم‌گیری و تاب‌آوری در برابر دشواری‌ها را دارد.

وی با انتقاد از آموزش‌های صرفاً تئوریک تأکید کرد: نوجوان و جوان زمانی یک مفهوم ارزشی را درونی می‌کند که آن را در رفتار و روابط اطرافیان، شیوه اداره مجموعه‌های فرهنگی و واقعیت اجتماعی مشاهده کند. مسئولیت‌پذیری، ایثار و همدلی باید از سطح سخن و توصیه فراتر برود و در قالب موقعیت‌های واقعی برای نسل جدید تمرین شود.

زبان تربیتی را به تجربه زیسته نسل جدید گره بزنیم

در بخش دیگری از این نشست، حجت الاسلام نخعی با طرح پرسش‌هایی درباره وضعیت امروز عرصه تربیت، بر لزوم تغییر رویکرد در انتقال مفاهیم تأکید کرد.

وی در این باره اظهار داشت: ما امروز بیش از هر زمان دیگری به بازخوانی زبان تربیتی و ترجمه مفاهیم کلان به برنامه‌های قابل

فهم و عملی برای مخاطبان نیاز داریم. اگر مفاهیم مهمی مانند هویت، مسئولیت، ایثار و مقاومت صرفاً در قالب های تکراری و بدون توجه به تجربه زیسته جوانان ارائه شود، امکان ارتباط مؤثر با مخاطب به شدت کاهش می یابد.

حجت الاسلام نخعی با اشاره به ویژگی های نسل جدید افزود: نسل جدید نیازمند شنیده شدن، مشارکت کردن و تجربه کردن است. تربیت مؤثر، بدون گفت وگو با این نسل و اعتماد به ظرفیت های آن، به نتیجه مطلوب نخواهد رسید. ما باید میدان های عملی برای نقش آفرینی واقعی آنان ایجاد کنیم، نه اینکه صرفاً به توصیه های شعارى بسنده کنیم.